

Posavske povesti.

XI. Mati so se poslavljali.

Stransko vas se je napotila smrt.

Na hribu nad vasjo je postala. Kam bi šla to pot? V katero hišo?

K Lomniku?

Ne! Naj mož prej dogradi novo hišo, da bodo imeli njegovi otroci lastno streho.

H Kromarjevi Meti?

Ne! Sicer je že naveličana življenja, zlasti odkar je ohromela, a naj še počaka.

K Mostarjevim?

Tudi ne! Res je njih najljubši sin Jernej prišel bolan in dvakrat ranjen od vojakov. Pokašljuje in hira. Ljudje pravijo: »Ne bo dolgo.« No, to se bodo zmotili.

Smrt pojde to pot k Dovljanki.

K Dovljanki?!

Ali ne vé, da imajo Dovljanova mati troje nedoraslih otrok in sicer nikoogar, ki bi potem skrbel za sirote?

Vé.

Če ve, pa zakaj gre k Dovljanki?

Mora.

Kdo jo sili? Kdo ji je ukazal?

Gospod življenja in smrti.

Dovljanova mati so spoznali, da bodo morali umreti.

Tomaž, Lenčica in Tončka so žalostno sloneli ob materini smrtni postelji.

Materi so se mrtvaško zasvetile oči, ko so pogledali po svojih otrocih.

»Otročički, jaz pojdem za atom!«

»Za atom? V nebesa?«

»In mi bomo ostali sami?«

»Kdo nam bo poslej mati?«

Prvo vprašanje je zdihnil Tomaž, drugo je stavila Lenčica in tretje je vprašala Tončka, ki je bila največja med otroci.

Mati so po vrsti odgovarjali vsem trem.

Odgovarjali so s težkim srcem, v dolgih presledkih.

»Tudi vi vsi pridete za mano. —

V nebesih bo tako lepo. Še lepše kakor v cerkvi pri božičnih jasticah. Tam nikoli luči ne ugasnejo. —

Le dobri bodite! —

Tomažko moj, le rad hodi v šolo. In gospoda župnika in učitelja ubogaj. —

Lenica! Ti pa pojdi k Rupnikovi teti služiti. Pomačaj jim, kjer bo treba. —

K Cenetovim pa nikar ne hodi! Lenica, nikoli ne! Cenetovi niso zate! Teta ti bodo že povedali, zakaj da niso... —

Ti pa, Tončka! — — — Oh, ne jokaj! Bog vam bo oče in mati. —

Ali ne veste, kolikrat sem pravila: Bog je vseveden. Vé za vas. —

Vé za vse vaše želje. Vé za vse vaše potrebe.

O Tončka! — Saj Bog vé, da grem od vas. —

Vé, da poslej nimate matere na zemlji. —

Vé, da boš morala ti sama kuhati, prati, šivati, vse, vse, kar si mene videla delati. Saj znaš. Kolikrat si mi pomagala pri delu. —

Pa Tomažka zjutraj pravočasno pokliči iz postelje, da ne bo zamudil kdaj šole. —

Tomažko, ti pa ubogaj Tončko. —

Bog je vseveden. On vé, kaj boste morali prestatiti, ko mene več ne bo med vami. Pa nič se ne bojte! —

Bog vé za vas. — In če vas bo kdo zaničeval in preziral, ne bo dobro temu človeku, zakaj Bog bo gledal za vami. —

Če boste lačni. Pa se spomnite, da Bog vé za vas. Pojdite k ljudem prosit kruha, in kateri so božji, ga vam bodo radi dali. —

Kadar boste žalostni mislili name, kadar vam bo solza zalila oči; pa ne pozabite: Bog je vseveden. Obrisal bo solzo z vaših oči. —

Vedno sem bila pri vas, pa vendar nisem mogla vedeti in vam dati vsega, kar bi želelo vaše srce. —

Bog pa vse vé in vam vidi v srce in, kar bo prav, vse vam bo izpolnil. —

In na očetov in na moj grob nikar ne pozabite. —

Bog že vé, kje boste natrgali pisanih rož, da jih prinesete na najin grob. —

Na grob mi postavite majhen križ. Ne bo predrag. Kružnik ga naredi iz orehovega lesa.

Bog bo že dobil osebo, ki vam plača naročeni spomenik. —

V cerkev radi hodite. Klopi ne boste v cerkvi imeli več. Sedež bodo prodali, ko jaz umrem. Pa Bog vas bo še rajše videl, ko boste spredaj klečali pred oltarjem. —

Takrat se še posebno spomnite name. —

Tudi jaz bom vedno mislila na vas in molila za vas. Bog vé, da ne grem daleč od vas, da ne bom daleč od vas. —

Tam pri obhajilni mizi, tam pri tabernakeljnu se bo nevidno moja duša srečala z vami.« —

Tomaž je poslušal. V očeh mu je zastala solza.

Ni mogel več jokati, čeprav ni jasno razumel vseh materinih besed.

Lenica pa jih je umela. Marsikatera izmed materinih besed jo je ganila v dno srca.

Najbolj pa je mater umela Tončka. Zapomnila si je materino naročilo, kakor da si ga je sproti z neizbrisnimi črkami zapisavala v spominsko knjigo.

Dovljanova mati so bili vsak dan bliže večnosti. Smrt se ni več mudila dolgo.

Stvarnik življenja in smrti jim je velel: »Čas je!« In smrt je šla k Dovljanki in spet odšla.

Dovljanova mati so se ločili od svoje dece.

Otroci so plakali. A vsevedni Bog jih je slišal in je obrisal solze z njih oči.

Pri Dovljanovih so se polagoma utolažili.

Na materin grob pa so postavili lep križ, ne lesen, marveč kamenit.

Kdo je oskrbel spomenik?

Gospod župnik iz Stranske vasi. Rekli so: »Bila je najvernejša žena pod našim zvonom.«

Ko je Tončka gospodu župniku pripovedovala materino slovo, so se gospod okrenili proč. Ganilo jih je to verno slovo verne matere.

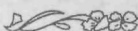
Oskrbeli so na grobni križ tudi lep in pomenljiv napis v zlatih črkah:

»Niste daleč! — Vsak dan se z Vami srečamo v molitvi.

Utolaženi otroci.«

Vrh napisa se je žarelo božje oko. Urezano je bilo v kamen tako jasno in tako globoko, da ga niti čas ni mogel zbrisati s spomenika.

Kancijan.

Naše igre.

10. Umetniki.

Kaj si bo še vse izmislil! Otrok pa — umetnik! Kje pa imaš kaj pokazati?

Prav nič vam ne morem pokazati. Vsa moja umetnost je bila uničena, pobita, razdrta tako, da je še praška ni več najti. Pozabljen, ponesrečen umetnik...

Moje prve umetnine, prvi kipji, so seveda iz ilovice. Ne veste, kako se da ta reč lepo obdelati. Malo povaljaš med rokami, pa imaš narejen život, in celo v suknji. Nato pa vzameš nekoliko manj ilovice, pa narediš kroglico, pa je narejena glava. Ob vsaki strani pritisneš po eno roko, na glavo narediš nekaj klobuku podobnega, za klobuk pa kakšno kurje ali tičje pero, pa imaš takega možička, da ga je veselje pogledati. Pa zopet drugega in zopet drugega; cela vrsta samih možičkov.

Pa veste, kdo je uničil moje prvo delo? Naš petelin in pa njegove kure.

»Kokokoko!« se je zadril petelin, ko je zagledal pred seboj moje možičke. »Kokoko!« se je zadril še enkrat, češ, kdo ste pa vi, ki nosite naše perje?